

3.1.3.3 Καθορισμός κριτηρίων ανάθεσης

Οι Αναθέτουσες Αρχές αναθέτουν τις δημόσιες συμβάσεις στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η οποία διακρίνεται στις πιο κάτω περιπτώσεις:

α) Πλεον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της τιμής ή του κόστους

Είναι το κριτήριο που χρησιμοποιείται από τις Αναθέτουσες Αρχές όταν οι τεχνικές προδιαγραφές είναι απολύτως σαφείς και προσδιορισμένες και δεν επιτρέπονται εναλλακτικές προσφορές. Η ανάθεση, στην περίπτωση αυτή, γίνεται στον προσφέροντα ο οποίος δεν αποκλείσθηκε από το διαγωνισμό κατά τη διαδικασία του ελέγχου των προϋποθέσεων συμμετοχής, η προσφορά του δεν απορρίφθηκε κατά το στάδιο της τεχνικής αξιολόγησης (κρίθηκε δηλαδή ότι καλύπτει τις τεθείσες τεχνικές προδιαγραφές και λοιπές απαιτήσεις) και, κατά την αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών, αναδείχθηκε ως η προσφορά με τη φθηνότερη για την Αναθέτουσα Αρχή λύση.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το νόμο, οι Αναθέτουσες Αρχές δεν δύνανται να χρησιμοποιούν την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων **υπηρεσιών**, εκτός αν συντρέχουν αιτιολογημένοι λόγοι τους οποίους λαμβάνουν υπόψη για την κατάρτιση των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης.

Στην περίπτωση επιλογής του κόστους ως κριτηρίου ανάθεσης, η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά προσδιορίζεται με χρήση προσέγγισης αποτελεσματικότητας σε σχέση με το κόστος, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής.

Κοστολόγηση του κύκλου ζωής:

Όταν οι Αναθέτουσες Αρχές θα χρησιμοποιήσουν την προσέγγιση κοστολόγησης του

κύκλου ζωής θα πρέπει να αναφέρουν στα έγγραφα του διαγωνισμού τα δεδομένα που πρέπει να υποβάλουν οι προσφέροντες και τη μέθοδο που θα χρησιμοποιηθεί για την κοστολόγηση του κύκλου ζωής. Η κοστολόγηση του κύκλου ζωής καλύπτει, στο βαθμό που αρμόζει, ένα μέρος ή το σύνολο των ακόλουθων ειδών κόστους κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός προϊόντος, μιας υπηρεσίας ή ενός έργου, στο οποίο περιλαμβάνονται:

(α) Κόστος που βαρύνει την Αναθέτουσα Αρχή ή άλλους χρήστες, όπως:

(i) το κόστος που σχετίζεται με την απόκτηση,

(ii) το κόστος χρήσης, όπως για την κατανάλωση ενέργειας και άλλων πόρων,

(iii) το κόστος συντήρησης,

(iv) το κόστος που αφορά το τέλος του κύκλου ζωής, όπως το κόστος της συλλογής και της ανακύκλωσης

(β) Κόστος που οφείλεται σε περιβαλλοντικές εξωτερικές παρενέργειες που συνδέονται με το προϊόν, την υπηρεσία ή τα έργα στη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, εφόσον η χρηματική αξία του μπορεί να προσδιοριστεί και να επαληθευτεί. Στο κόστος αυτό μπορεί να περιλαμβάνεται το κόστος των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και άλλων εκπομπών ρύπων, καθώς και το κόστος για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. Στην περίπτωση αυτή η μέθοδος που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του κόστους οφείλει να πληροί το σύνολο των ακόλουθων προϋποθέσεων:

- να βασίζεται σε κριτήρια που μπορούν να επαληθευτούν με αντικειμενικό τρόπο και δεν εισάγουν διακρίσεις. Συγκεκριμένα, όταν δεν έχει εκπονηθεί για επαναλαμβανόμενη ή συνεχή εφαρμογή, δεν πρέπει να οδηγεί σε αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων,

- να είναι προσιτή σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη,

- τα απαιτούμενα δεδομένα να μπορούν να παρασχεθούν με εύλογες προσπάθειες από οικονομικούς φορείς που επιδεικνύουν τη μέση δυνατή επιμέλεια, περιλαμβανομένων των φορέων τρίτων χωρών που είναι μέρη της Συμφωνίας Δημοσίων Συμβάσεων (ΣΔΣ) ή άλλων διεθνών συμφωνιών από τις οποίες δεσμεύεται η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στις περιπτώσεις όπου, με νομοθετική πράξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθίσταται υποχρεωτική μια κοινή μέθοδος υπολογισμού του κόστους του κύκλου ζωής, η εν λόγω κοινή μέθοδος εφαρμόζεται για την αξιολόγηση του κόστους κύκλου ζωής. Κατάλογος των εν λόγω νομοθετικών πράξεων με τις οποίες συμπληρώνονται περιλαμβάνεται στο παράρτημα XIII του Ν.73(Ι)/2016, το οποίο η Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων έχει υποχρέωση να ενημερώνει.

β) Πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της τιμής-ποιότητας

Όταν η σύμβαση ανατίθεται στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της σχέσης τιμής - ποιότητας, η ανάθεση γίνεται με διάφορα κριτήρια που συμπεριλαμβάνουν μεταξύ άλλων, ποιοτικές, περιβαλλοντικές ή/και κοινωνικές πτυχές που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης σύμβασης. Στα κριτήρια αυτά μπορούν να περιλαμβάνονται ιδίως:

(α) Η ποιότητα, περιλαμβανομένης της τεχνικής αξίας, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, η προσβασιμότητα, ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες, τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και καινοτόμα χαρακτηριστικά, η εμπορία και οι σχετικοί όροι•

(β) η οργάνωση, τα προσόντα και η πείρα του προσωπικού στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση της σύμβασης, σε περίπτωση που η ποιότητα του απασχολούμενου προσωπικού μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στο επίπεδο εκτέλεσης της σύμβασης• ή

(γ) η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική υποστήριξη, οι όροι παράδοσης, όπως η ημερομηνία παράδοσης, η διαδικασία και η περίοδος παράδοσης, ή η περίοδος αποπεράτωσης:

Νοείται ότι, το στοιχείο του κόστους, δύναται να λαμβάνει τη μορφή σταθερής τιμής ή κόστους, βάσει του οποίου οι οικονομικοί φορείς θα ανταγωνίζονται αποκλειστικά και μόνο βάσει ποιοτικών κριτηρίων.

Τα κριτήρια ανάθεσης θεωρούνται ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης, εφόσον συνδέονται με τα έργα, τις προμήθειες ή τις υπηρεσίες που θα παρασχεθούν στο πλαίσιο της σύμβασης σε σχέση με οποιαδήποτε πτυχή της και σε οποιοδήποτε από τα στάδια του κύκλου ζωής της, περιλαμβανομένων και των παραγόντων που εμπλέκονται:

(α) Στη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, διάθεσης ή εμπορίας των εν λόγω έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών • ή

(β) στη συγκεκριμένη διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής της •

έστω και αν οι εν λόγω παράγοντες δεν αποτελούν μέρος της υλικής υπόστασής της

Τα κριτήρια ανάθεσης δεν πρέπει να έχουν ως αποτέλεσμα την παροχή απεριόριστης ελευθερίας επιλογής στις Αναθέτουσες Αρχές. Πρέπει να διασφαλίζουν τη δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού και να συνοδεύονται από προδιαγραφές που επιτρέπουν την αποτελεσματική επαλήθευση των πληροφοριών που παρέχονται από τους προσφέροντες, προκειμένου να αξιολογείται ο βαθμός συμμόρφωσης τους προς τα κριτήρια ανάθεσης. Εάν υπάρχουν αμφιβολίες, οι Αναθέτουσες Αρχές επαληθεύουν αποτελεσματικά την ακρίβεια των πληροφοριών και αποδείξουν τις οποίες παρέχουν οι προσφέροντες.

Η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να περιγράψει στα έγγραφα διαγωνισμού τη σχετική στάθμιση που προσδίδει σε καθένα από τα κριτήρια που έχουν επιλεγεί για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, εκτός εάν αυτό καθορίζεται μόνο βάσει τιμής. Νοείται ότι η στάθμιση αυτή μπορεί να εκφράζεται με την πρόβλεψη περιθωρίου διακύμανσης με το κατάλληλο εύρος, ενώ σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η στάθμιση για αντικειμενικούς λόγους, η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να επισημάνει τα κριτήρια με φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας.

Προκειμένου να εξασφαλίζεται ο σεβασμός της αρχής της ίσης μεταχείρισης κατά τη διάρκεια της ανάθεσης των συμβάσεων και να διασφαλίζεται η απαραίτητη διαφάνεια ώστε κάθε προσφέρων να είναι ενήμερος για τα κριτήρια και τους τρόπους που θα εφαρμοσθούν για τον προσδιορισμό της από οικονομική άποψη πλέον συμφέρουσας προσφοράς, η στάθμιση των κριτηρίων ανάθεσης είναι απαραίτητο να περιλαμβάνεται στα έγγραφα διαγωνισμού, ώστε οι προσφέροντες να την γνωρίζουν για την κατάρτιση των προσφορών τους. Νοείται ότι η στάθμιση αυτή μπορεί να

εκφράζεται με την πρόβλεψη περιθωρίου διακύμανσης με το κατάλληλο μέγιστο εύρος. Οι Αναθέτουσες Αρχές μπορούν να παρεκκλίνουν από αυτόν τον κανόνα μόνο σε πλήρως δικαιολογημένες περιπτώσεις, τις οποίες πρέπει να μπορούν να αιτιολογούν, όταν η στάθμιση αυτή δεν μπορεί να καταρτισθεί εκ των προτέρων, λόγω ιδίως της πολυπλοκότητας της σύμβασης. Στις περιπτώσεις αυτές, πρέπει να αναφέρουν τη φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας αυτών των κριτηρίων.

Για τον καθορισμό των κριτηρίων αξιολόγησης, οι Αναθέτουσες Αρχές πρέπει να έχουν υπόψη τους, τους κανόνες που περιλαμβάνονται στον πίνακα που ακολουθεί.

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΝΑΘΕΣΗΣ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Στο Νόμο αναφέρονται κριτήρια χωρίς να είναι μεν τα κυριότερα αλλά ενδεικτικά. Οι Αναθέτουσες Αρχές

Όλα τα κριτήρια αξιολόγησης πρέπει να συνδέονται άμεσα και να αφορούν δραστηριότητες ή προμήθειες

Σε περίπτωση παράλειψης της πρόβλεψης κάποιου σημαντικού κριτηρίου, το Αρμόδιο Όργανο, κατά τη

Όλα τα κριτήρια πρέπει να βασίζονται στην αντικειμενικότητα και να είναι μετρήσιμα.

Στα έγγραφα διαγωνισμού πρέπει να καθορίζονται σαφώς οι πληροφορίες που πρέπει να παράσχει ο προ

Η επιλογή και η στάθμιση των κριτηρίων αξιολόγησης πρέπει να συνάδει με τις βασικές αρχές του κοι

Τα κριτήρια αξιολόγησης, σε συνδυασμό με τη σχετική τους βαρύτητα, πρέπει να αντικατοπτρίζουν την ιεράρχηση των απαιτήσεων της Αναθέτουσας Αρχής και το βαθμό σπουδαιότητας κάθε επιμέρους αξιολογούμενης παραμέτρου. Εν πολλοίς, να αποσαφηνίζουν τους στόχους της σύμβασης και όχι να οδηγούν σε σύγχυση τους ενδιαφερομένους οικονομικούς φορείς.

Ενδεικτικά κριτήρια αξιολόγησης

Τα αναφερόμενα στο νόμο κριτήρια, όπως καταγράφηκαν πιο πάνω είναι γενικά και η εφαρμογή τους προϋποθέτει στις περισσότερες περιπτώσεις επαρκή ανάλυση.

Η ποιότητα, για παράδειγμα, μιας υπηρεσίας ή ενός προϊόντος, είναι ευκολότερο να κριθεί με τον καθορισμό επιμέρους κριτηρίων, που ο βαθμός κάλυψης όλων ή μέρους από αυτά, θα οδηγήσει σε ασφαλέστερη αντίληψη σχετικά με το επίπεδο ποιότητας της υπηρεσίας ή του προϊόντος. Η ανάλυση του κριτηρίου της ποιότητας σε επιμέρους κριτήρια που θα μπορούσαν, π.χ. να είναι η πληρότητα, η διαθεσιμότητα, η αξιοπιστία, η

ευελιξία, η επικαιρότητα, η ασφάλεια, η ακρίβεια, η φιλικότητα ή η δυνατότητα χρήσης, θα οδηγούσε αφενός στη διευκόλυνση της εργασίας του αρμόδιου για την αξιολόγηση των προσφορών οργάνου και αφετέρου στην ασφαλέστερη επιλογή της καλύτερης από τις προσφερόμενες υπηρεσίες ή του καλύτερου ποιοτικά προϊόντος.

Η τεχνική αξία της προσφερόμενης λύσης θα μπορούσε να αντικατασταθεί με κριτήρια που αφορούν στη μεθοδολογία και τα εργαλεία υποστήριξης που ο προσφέρων προτίθεται να ακολουθήσει για την υλοποίηση της σύμβασης.

Η οργάνωση τα προσόντα και η πείρα του προσωπικού στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση της σύμβασης(Ομάδα Έργου) στην περίπτωση που η ποιότητα του απασχολούμενου προσωπικού μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στο επίπεδο εκτέλεσης της σύμβασης.

Τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, μπορούν να κριθούν με όρους επιδόσεων ή λειτουργικών απαιτήσεων, με την προϋπόθεση ότι αυτές έχουν τεθεί λεπτομερώς στους Όρους Εντολής και είναι ενδεδειγμένες για τον καθορισμό των χαρακτηριστικών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης.

Η αποδοτικότητα, στις περιπτώσεις συμβάσεων υπηρεσιών, μπορεί να ελεγχθεί με διάφορα κριτήρια που αφορούν π.χ. στην ανάλυση του έργου σε επιμέρους πακέτα εργασιών και παραδοτέα ή τον καθορισμό των περιεχομένων των επιμέρους παραδοτέων καθώς επίσης και στον προτεινόμενο τρόπο οργάνωσης και συντονισμού των βασικών εμπειρογνομόνων και των λοιπών στελεχών του προσφέροντα που απαρτίζουν την ομάδα έργου. Αντίστοιχα, στις περιπτώσεις συμβάσεων προμηθειών, η αποδοτικότητα μπορεί να κριθεί με βάση ποσοτικά προσδιορίσιμα στοιχεία, όπως π.χ. ο αριθμός των εκτυπώσεων ενός υπό αξιολόγηση εκτυπωτή ή ο αριθμός των δικτυακών συναλλαγών ενός υπολογιστή μέσα σε καθορισμένο χρόνο.

Η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική συνδρομή στις περιπτώσεις συμβάσεων που προβλέπουν τέτοια υποχρέωση, μπορεί να ελεγχθεί με διάφορα κριτήρια που αφορούν στη μεθοδολογία εξυπηρέτησης / υποστήριξης που προτίθεται να ακολουθήσει ο προσφέρων, στην πληρότητα του δικτύου συνεργατών που ενδεχομένως απαιτείται να διαθέτει εάν η εξυπηρέτηση αφορά μονάδες της Αναθέτουσας Αρχής που βρίσκονται σε διαφορετικές πόλεις ή στον τρόπο οργάνωσης της διαδικασίας εξυπηρέτησης και τεχνικής συνδρομής.

Η κατανόηση των απαιτήσεων της σύμβασης είναι επίσης ένα κριτήριο καθοριστικής σημασίας, κυρίως στις περιπτώσεις πολύπλοκων συμβάσεων που αφορούν

σύνθετα έργα, στις οποίες η επιτυχής υλοποίηση του έργου εξαρτάται σημαντικά από τη δυνατότητα του υποψηφίου να αντιληφθεί τους στόχους και να προσδιορίσει τους τρόπους αντιμετώπισης των πιθανών κινδύνων.

Το παρουσιαζόμενο στην προσφορά **χρονοδιάγραμμα υλοποίησης** με επισήμανση των κρίσιμων ορόσημων είναι επίσης κριτήριο, η καλή χρήση του οποίου διασφαλίζει την επιλογή ικανού αναδόχου που κατανόησε τις απαιτήσεις της Αναθέτουσας Αρχής, ιδίως σε περιπτώσεις που τα ενδιάμεσα κρίσιμα ορόσημα του υπό υλοποίηση αντικειμένου της σύμβασης δεν προσδιορίζονται με απόλυτη ακρίβεια στα έγγραφα διαγωνισμού.

Τέλος, **τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά** των προσφερόμενων λύσεων μπορούν να αξιολογηθούν με τον καθορισμό επιμέρους κριτηρίων που ο βαθμός κάλυψής τους προσδιορίζει αντίστοιχα και τον βαθμό κάλυψης των υποχρεωτικών αλλά και των επιθυμητών απαιτήσεων της Αναθέτουσας Αρχής, όπως αυτές έχουν καθορισθεί στους όρους εντολής και τις τεχνικές προδιαγραφές των εγγράφων διαγωνισμού.

Η αξιολόγηση των προσφορών, σε κάθε περίπτωση, αλλά κυρίως στις συμβάσεις υπηρεσιών που αποτελούν διανοητικά προϊόντα, βασίζεται στις ειδικές τεχνικές γνώσεις και την ορθή κρίση ικανών αξιολογητών, με τους οποίους η Αναθέτουσα Αρχή στελεχώνει το αρμόδιο όργανο αξιολόγησης. Ανεξάρτητα όμως από τις προθέσεις τους, τα μέλη του αρμοδίου οργάνου είναι δυνατό, συνειδητά ή ασυνείδητα, να οδηγηθούν σε λανθασμένη ή υποκειμενική κρίση. Κατά συνέπεια η υιοθέτηση του καταλληλότερου σε κάθε περίπτωση συστήματος αξιολόγησης και η θέσπιση όσο το δυνατόν σαφέστερα διατυπωμένων, αντικειμενικών και μετρήσιμων κριτηρίων, αποτελεί προαπαιτούμενο για την ορθή ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης.

Για τον καθορισμό των κατά περίπτωση ενδεδειγμένων κριτηρίων αξιολόγησης και του τρόπου στάθμισής τους, οι συντάκτες των εγγράφων διαγωνισμού μπορούν να ακολουθήσουν την παρακάτω πρακτική που μπορεί να χαρακτηριστεί ως μεθοδολογικά ικανή να αποτελέσει τη βάση για την αξιολόγηση των προσφορών και την ανάθεση της σύμβασης στην ουσιαστικά συμφερότερη για την Αναθέτουσα Αρχή.

Πρώτο βήμα:

Συμπλήρωση πίνακα - ερωτηματολογίου, ενδεικτικό υπόδειγμα του οποίου παρατίθεται στη συνέχεια, σε συνεργασία με τον προϊστάμενο του αρμοδίου Τμήματος της Αναθέτουσας Αρχής, τους λειτουργούς που συμμετείχαν στη διαδικασία καθορισμού της στρατηγικής αξιολόγησης για το συγκεκριμένο έργο ή/και αυτούς που γνωρίζουν σε βάθος τις απαιτήσεις της Αναθέτουσας Αρχής ή/και τους συμμετέχοντες στην κατάρτιση των τεχνικών προδιαγραφών και των όρων εντολής ή/και στελέχη της Αναθέτουσας Αρχής που θα ωφεληθούν από την υλοποίηση της σύμβασης.

Δεύτερο βήμα:

Επεξεργασία των πληροφοριών του ερωτηματολογίου, επιλογή των κατάλληλων κριτηρίων αξιολόγησης και κατάταξη των επιλεγέντων κριτηρίων, κατά φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας.

Τρίτο βήμα:

Στάθμιση των κριτηρίων με ανάλογους συντελεστές βαρύτητας.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ		
Πρόκειται για σύνθετη σύμβαση με πολύπλοκο αντικείμενο και πολλές διαφορετικές δραστηριότητες	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Η επιτυχής υλοποίηση του έργου εξαρτάται σημαντικά από τη δυνατότητα του πάροχου να ανταπεξέλθει	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Σημείωση: Στην έννοια της σημαντικής δραστηριότητας περιλαμβάνεται κάθε υπηρεσία, παραδοτέο ή εργασία που η Αναθέτουσα Αρχή θεωρεί σημαντικό να αξιολογηθεί	Δραστηριότητα 2 Δραστηριότητα 3 Δραστηριότητα 4	Επιλέξτε, για αξιολόγηση, εκείνα τα κριτήρια που θεωρείτε σημαντικά για κάθε μία από τις επιλεγμένες δραστηριότητες

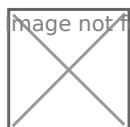

Ενδιαφέρει την Αναθέτουσα Αρχή η υλοποίηση του αντικειμένου της σύμβασης	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="641 81 893 199">ΝΑΙ</td> <td data-bbox="893 81 1169 199">ΟΧΙ</td> </tr> </table>	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Σε κάθε περίπτωση (ανεξάρτητα
ΝΑΙ	ΟΧΙ			
Πρόκειται για σύμβαση που προβλέπει τεχνική συνδρομή ή υποχρέωση εξυπηρέτησης μεταξύ των μερών	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="641 199 893 333">ΝΑΙ</td> <td data-bbox="893 199 1169 333">ΟΧΙ</td> </tr> </table>	ΝΑΙ	ΟΧΙ	Σε κάθε περίπτωση (ανεξάρτητα
ΝΑΙ	ΟΧΙ			

Η αξιοποίηση των παρουσιάσεων στην αξιολόγηση

Η Αναθέτουσα Αρχή, σε περίπτωση που εκτιμά ως σκόπιμη μια τέτοια διαδικασία, μπορεί να προβλέπει στα έγγραφα διαγωνισμού τη διενέργεια παρουσιάσεων από τους προσφέροντες των τεχνικών προτάσεών τους. Μπορεί επίσης να προβλέπει τη διενέργεια επισκέψεων του αρμόδιου για την αξιολόγηση των προσφορών οργάνου σε χώρους τρίτων όπου, π.χ. έχουν εγκατασταθεί από τον προσφέροντα και λειτουργούν προϊόντα ίδια ή παρόμοια με αυτά που περιλαμβάνονται στο αντικείμενο μιας σύμβασης προμήθειας.

Νοείται ότι τέτοιου είδους διαδικασίες, αποσκοπούν στη διαμόρφωση επαρκούς εικόνας στους αξιολογητές ώστε να αξιολογήσουν-βαθμολογήσουν δίκαια και αντικειμενικά τις κατατεθειμένες προσφορές, αξιοποιώντας την προστιθέμενη γνώση που περιέρχεται στην αντίληψή τους κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων.

Αυτή καθαυτή η διαδικασία των παρουσιάσεων, δεν μπορεί να αποτελεί βαθμολογούμενο κριτήριο δεδομένου ότι είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι αντίκειται στη βασική αρχή της διαφάνειας ή/και της ίσης μεταχείρισης των προσφερόντων, ως μη δυνάμενη να ελεγχθεί.

Η Τιμή ως Κριτήριο Αξιολόγησης

Η έννοια της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς είναι κυρίαρχη στην Οδηγία 24/2014 καθώς η τελική επιλογή των αναδόχων θα πρέπει να κρίνεται από τις Αναθέτουσες Αρχές βάσει της οικονομικά καλύτερης λύσης μεταξύ αυτών που προσφέρονται. Η Οδηγία, στις βασικές εισαγωγικές σκέψεις της, αναφέρει ότι πρέπει να προβλέπεται ρητά ότι η πιο συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά θα πρέπει να εκτιμάται βάσει της καλύτερης σχέσης τιμής- ποιότητας, πράγμα το οποίο θα πρέπει να περιλαμβάνει πάντοτε το στοιχείο αποτελεσματικότητας σε σχέση με την τιμή ή το κόστος. Διευκρινίζεται περαιτέρω ότι η πιο συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά θα μπορούσε επίσης να εκτιμηθεί μόνο βάσει της αποτελεσματικότητας σε

σχέση με την τιμή ή το κόστος.

Η πρόθεση για ενθάρρυνση των αγορών με βάση την ποιότητα, καταδεικνύεται από το γεγονός ότι η Οδηγία επιτρέπει στα κράτη να απαγορεύουν ή να περιορίζουν τη χρήση μόνο της τιμής ή μόνο του κόστους για την αξιολόγηση της πιο συμφέρουσας προσφοράς από οικονομική άποψη, εφόσον το κρίνουν σκόπιμο.

Νοείται ότι στη διαδικασία επιλογής της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, συμμετέχει και η τιμή ως κριτήριο αξιολόγησης. Η τιμή αποτελεί, σε κάθε περίπτωση σύμβασης με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της σχέσης τιμής - ποιότητας, ένα από τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών και ανάθεσης της σύμβασης, σε αντίθεση με τις συμβάσεις όπου κριτήριο ανάθεσης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, στις οποίες αποτελεί το μοναδικό κριτήριο αξιολόγησης των προσφορών και ανάθεσης της σύμβασης. Αναφέρεται σχετικά ότι σε κάποιες περιπτώσεις η τιμή δύναται να προκαθοριστεί από τις Αναθέτουσες Αρχές και η αξιολόγηση να γίνει αποκλειστικά με τα άλλα κριτήρια.

Βασικός στόχος της Αναθέτουσας Αρχής θα πρέπει να είναι, σε κάθε περίπτωση, ο καθορισμός της καλύτερης δυνατής (με άλλα λόγια αυτής που εξυπηρετεί τις συγκεκριμένες ανάγκες της Αναθέτουσας Αρχής) αναλογίας μεταξύ της ποιότητας του έργου που πρόκειται να εκτελεστεί και της οικονομικής επιβάρυνσης για την εκτέλεσή του δεδομένου ότι καμία σύμβαση δεν μπορεί να θεωρηθεί συμφέρουσα αν η δαπάνη για την υλοποίησή της είναι δυσανάλογη της αξίας της ή είναι απαγορευτική.

Σε κάθε περίπτωση ο καθορισμός, στα έγγραφα διαγωνισμού, της σχετικής βαρύτητας του κριτηρίου της τιμής, σε σχέση με τη βαρύτητα της ποιοτικής αξίας των προσφορών, πρέπει να είναι ανάλογος με το ειδικό αντικείμενο της σύμβασης και τους στόχους που η Αναθέτουσα Αρχή προσδοκά να επιτύχει με την υλοποίησή της.

Πέραν του καθορισμού της σχετικής βαρύτητας του κριτηρίου της τιμής και προκειμένου η χρήση του κριτηρίου της τιμής να υπακούει στις βασικές αρχές του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων και ειδικότερα στις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να καθορίσει στα έγγραφα διαγωνισμού τους απαιτούμενους κανόνες για την ορθή εφαρμογή του κριτηρίου που μπορεί να είναι, κατά περίπτωση, ένας ή κάποιοι ή όλοι από τους παρακάτω:

1. Στις περιπτώσεις που τα έγγραφα διαγωνισμού επιτρέπουν στους οικονομικούς φορείς να εκφράζουν τις τιμές προσφοράς σε άλλο νόμισμα από το ευρώ, πρέπει να

προσδιορίζεται επίσης ο τρόπος μετατροπής των νομισμάτων σε ευρώ (στα πρότυπα σχέδια των εγγράφων διαγωνισμού προβλέπεται μετατροπή με βάση την τιμή πώλησης του ξένου συναλλάγματος έναντι του ευρώ που δίνεται από την Κεντρική Τράπεζα κατά την τελευταία ημερομηνία υποβολής των Προσφορών ή την αμέσως προηγούμενη εργάσιμη ημέρα σε περίπτωση που η τελευταία ημερομηνία υποβολής των προσφορών συμπίπτει με τραπεζική αργία).

2. Στις περιπτώσεις που στο αντικείμενο του προκηρυσσόμενου έργου περιλαμβάνεται ως δικαίωμα προαίρεσης δραστηριότητα συντήρησης προϊόντων, πρέπει να συνυπολογίζεται η προσφερόμενη τιμή συντήρησης για τις ανάγκες της οικονομικής αξιολόγησης.

3. Αναλογικά, στις περιπτώσεις που στο αντικείμενο του προκηρυσσόμενου έργου περιλαμβάνεται ως δικαίωμα προαίρεσης δραστηριότητα τεχνικής ή συμβουλευτικής υποστήριξης για συγκεκριμένο σύνολο ανθρωπομηνών, πρέπει να προσδιορίζεται ότι το προσφερόμενο τίμημα για τις υπηρεσίες του δικαιώματος προαίρεσης θα συνυπολογιστεί για τις ανάγκες της οικονομικής αξιολόγησης.

4. Στις περιπτώσεις μακροχρόνιων συμβάσεων, όταν τα έγγραφα διαγωνισμού επιτρέπουν στους προσφέροντες την επιλογή ενός από δύο ή περισσότερους τρόπους πληρωμής (π.χ. καταβολή του συνολικού τιμήματος μετά την οριστική παραλαβή του έργου ή χορήγηση ενδιάμεσης προκαταβολής/ών) πρέπει να προσδιορίζεται ο τρόπος σύγκρισης της τιμής των προσφορών (π.χ. με αναγωγή όλων των επιμέρους καταβλητέων τιμημάτων σε καθαρή παρούσα αξία - NPV).

5. Σε ειδικές περιπτώσεις συμβάσεων προμηθειών που η Αναθέτουσα Αρχή εκτιμά ότι τα προσφερόμενα προϊόντα είναι πιθανό να μην είναι άμεσα συγκρίσιμα (π.χ. όταν από παρόμοια προϊόντα που διατίθενται στην αγορά και πληρούν τις υποχρεωτικές τεχνικές προδιαγραφές, κάποια μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως έχουν ενώ άλλα απαιτούν ειδικές συνθήκες ή εξαρτήματα και η Αναθέτουσα Αρχή θα πρέπει να επιβαρυνθεί για την εξασφάλισή τους) πρέπει να προσδιορίζεται στα έγγραφα διαγωνισμού η διαδικασία που θα ακολουθηθεί προκειμένου να καταστούν οι προσφορές συγκρίσιμες (π.χ. με την πρόσθεση στην τιμή προσφοράς του προϊόντος που απαιτεί ειδικές συνθήκες ή εξαρτήματα, της μέσης τιμής που, κατά την εκτίμηση της Αναθέτουσας Αρχής, αντιστοιχεί στην εξασφάλιση των ειδικών συνθηκών ή στην αγορά των απαιτούμενων εξαρτημάτων).

Νοείται ότι, στην παραπάνω περίπτωση, τα χαρακτηριστικά στοιχεία μιας προσφοράς που οδηγούν σε μειωμένη βαθμολόγηση κατά το στάδιο της

ποιοτικής αξιολόγησης των προσφορών, δεν είναι σωστό να λαμβάνονται υπόψη και κατά το στάδιο της οικονομικής αξιολόγησης.

Εφόσον η διαδικασία διενέργειας του διαγωνισμού είναι πιθανό να οδηγήσει στη σύναψη περισσότερων από μίας συμβάσεων με την Αναθέτουσα Αρχή, όταν δηλαδή επιτρέπεται η υποβολή προσφορών για μέρος του προκηρυχθέντος έργου, στα έγγραφα διαγωνισμού πρέπει να προβλέπεται ότι η διαδικασία οικονομικής αξιολόγησης θα είναι διακριτή, με διαφορετικούς ενδεχομένως κανόνες για κάθε ένα από τα επί μέρους μέρη του έργου για τα οποία επιτρέπεται να υποβληθούν προσφορές.